

ISSN 2311-3413

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

№ 10

ЕКОНОМІКА

i

2015

ФІНАНСИ

ЖУРНАЛ ВКЛЮЧЕНО ДО МІЖНАРОДНИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗ:
РОСІЙСЬКОГО ІНДЕКСУ НАУКОВОГО ЦИТУВАННЯ (РИНЦ)
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

SCIENTIFIC JOURNAL
Economics and Finance



INDEX  COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

Дніпропетровськ
2015

Редакційна колегія:

- Атамас П.Й.**, кандидат економічних наук, професор (Дніпропетровськ, Україна);
Andris Denins, Dr.oec., Professor, Faculty of Economy and Management, University of Latvia (Rīga, Latvia);
Andrej Udovč, Doctor of Economic Sciences, Professor of Economics, Head of the chair for agrometeorology, agricultural land management, economics and rural development Biotechnical faculty, Univerza v Ljubljani (Slovenia);
Бабич В.П., д.э.н., профессор, председатель Всемирного ноосферно-онтологического общества им. В.И. Вернадского (Бостон-Харьков-Санкт-Петербург), действительный член РАННО, член Ассоциации русскоязычных ученых штата Массачусетс (Бостон, США);
Brezina Ivan, prof. Ing., CSc., Faculty of Economic Informatics, Department of Operations Research and Econometrics, The University of Economics in Bratislava (Bratislava, Slovakia);
Довбня С.Б., доктор економічних наук, професор (Дніпропетровськ, Україна);
Dimitar Kanev, Doctor of Economic Sciences, Professor of Economics (Varna, Bulgaria);
Dr. Jerald L. Feinstein, DeVry University - Engineering Dean (Denver, Colorado, USA);
Константин Савов Калинков, доктор економіки, професор (Варна, Болгарія);
Крамаренко Г.О., доктор економічних наук, професор (Дніпропетровськ, Україна);
Маюров Н.П., д.ю.н., профессор, заслуженный юрист РФ, почетный сотрудник МВД России, зав. кафедрой государственного и административного права Межрегионального института экономики и права при МПА ЕврАзЭС (г. Санкт-Петербург, Россия);
Мних М.В., доктор економічних наук, професор (Київ, Україна);
Окулич-Казарин В.П., доктор педагогических наук, профессор Академии Яна Длугоша в Ченстохове (Польша), MBA (NY), эксперт в мотивации персонала;
Павлов К.В., доктор економічних наук, професор (Іжевськ, Російська Федерація);
Паршина О.А., доктор економічних наук, професор (Дніпропетровськ, Україна);
Пелих С.О., доктор економічних наук, професор (Мінськ, Республіка Беларусь);
Плаксієнко В.Я., доктор економічних наук, професор (Полтава, Україна);
Пліскановський С.Т., доктор технічних наук, професор (Дніпропетровськ, Україна);
Пунько Б.М., доктор економічних наук, доцент (Львів, Україна);
Ruta Šneidere, PhD., Docent (Rīga, Latvia);
Nada Vignjević-Djordjević, Doctor of Economic Sciences, As. Professor (Novi Pazar, Serbia);
Yoshii Masahiko, Doctor of Economic Sciences, Professor of Economics, Graduate School of Economics, Kobe University (Japan);
Хайдаров Н. Х., доктор економічних наук, професор (Республіка Узбекистан);
Шаталова Н.І., доктор соціологічних наук, професор (Єкатеринбург, Російська Федерація);
Дробязко С.І., кандидат екон. наук, доцент, професор РАЕ (Дніпропетровськ, Україна);
Карпенко Л.М., кандидат економічних наук, доцент (Одеса, Україна);
Лисенко Д.В., кандидат економічних наук, доцент (Москва, Російська Федерація);
Тропиніна І.Г., заступник директора з наукової роботи Красноярського інституту економіки Санкт-Петербурзької академії управління і економіки (Російська Федерація);
Фадєєва Ю.В., кандидат економічних наук (Тула, Російська Федерація);
Шевченко В.М., кандидат наук з державного управління (Дніпропетровськ, Україна)

Матеріали публікуються українською, російською та англійською мовами.

Статті проходять відбір, зовнішнє та внутрішнє рецензування.

Відповідальність за зміст статей та якість перекладу інформації на англійську мову несуть автори публікацій.

Всі права захищені.

*Повний або частковий передрук і переклад дозволено лише за згодою автора і редакції.
При передрукуванні посилання на «Економіка і Фінанси» обов'язкове.*

ЗМІСТ

Бенько М.М., Омелянчук Т.М. АУДИТОРСЬКА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ.....	4
Ватаманюк-Зелінська У.З., Лис А.М. ЗНАЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДЛЯ ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ПОЛОЖЕНЬ РЕФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНО- ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ.....	15
Крамаренко О.А. ДОМІНАНТИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ.....	24
Задніпровський О.Г. ОЦІНКА ЗА СПРАВЕДЛИВОЮ ВАРТІСТЮ В ОБЛІКУ: ГЕНЕЗА ТА ПЕРСПЕКТИВИ КОНЦЕПЦІЇ.....	31
Мінакова Т.П. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОЖИВЧИХ ПОТРЕБ.....	42
Окулич-Казарин В.П., Стых М. КОРРУПЦІЯ В МЕСТНОМ САМОУПРАВЛЕННІ РОССІИ: ЧЕМ ПОЛЕЗЕН ОПЫТ ПОЛЬШИ.....	51
Третяк Д.Д. ОЦІНКА СТАНУ ТА НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ В УКРАЇНІ.....	58
Хомяк М.С. ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ У ФІНАНСОВОМУ ПРОСТОРІ.....	70

CONTENTS

Benko M.M., Omelianchuk T.M. FINANCIAL CONDITION AUDIT OF RESTAURANT COMPANIES IN AUTOMATED INFORMATION SYSTEMS.....	4
Watamanyuk-Zelinska U.Z., Lys A.M. THE VALUE OF LOCAL COMMUNITIES COOPERATION FOR INDUSTRIAL DEVELOPMENT AREAS IN THE CONTEXT OF THE NEW PROVISIONS OF THE REFORM OF ADMINISTRATIVE AND TERRITORIAL STRUCTURE OF UKRAINE.....	15
Kramarenko O.A. DOMINANTS OF FISCAL POLICY OF STEADY LOCAL DEVELOPMENT.....	24
Zadniprovskiy O.G. FAIR VALUE MEASUREMENTS IN ACCOUNTING: GENESIS AND PERSPECTIVES CONCEPT.....	31
Minakova T.P. PECULIARITIES OF EDUCATIONAL SERVICES IN THE CONTEXT OF CONSUMER NEEDS.....	42
Okulich-Kazarin V.P., Stych M. CORRUPTION IN LOCAL GOVERNMENT OF RUSSIA: WHAT CAN GIVE A POLISH EXPERIENCE.....	51
Tretiak D.D. EVALUATION OF STATUS AND NECESSITY OF REFORMING IN PENSION'S FUND OF UKRAINE ACTIVITIES.....	58
Khomjak M.S. THE FORMATION OF A REGIONAL REPRODUCTIVE MECHANISMS IN THE FINANCIAL SPACE.....	70

УДК 330.352

JEL Classification: M21

Ватаманюк-Зелінська У. З.

к.е.н., доцент, доцент кафедри державних та місцевих фінансів,

Лис А. М.

магістр,

Львівський національний університет імені Івана Франка

Ватаманюк-Зелинская У. З.

к.э.н., доцент, доцент кафедры государственных и местных финансов,

Лис А. М.

магистр,

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

Watamanyuk-Zelinska U. Z.

Ph.D. in Economics, associate professor, ass. professor of State and local finances

Lys A. M.,

post-graduate,

Ivan Franko Lviv National University

ЗНАЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДЛЯ ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ПОЛОЖЕНЬ РЕФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

ЗНАЧЕНИЕ СОТРУДНИЧЕСТВА ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ОБЩИН ДЛЯ ПРОМЫШЛЕННОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ В КОНТЕКСТЕ НОВЫХ ПОЛОЖЕНИЙ РЕФОРМЫ АДМИНИСТРАТИВНО- ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО УСТРОЙСТВА УКРАИНЫ

THE VALUE OF LOCAL COMMUNITIES COOPERATION FOR INDUSTRIAL DEVELOPMENT AREAS IN THE CONTEXT OF THE NEW PROVISIONS OF THE REFORM OF ADMINISTRATIVE AND TERRITORIAL STRUCTURE OF UKRAINE

Розглянуто основні положення нормативно-законодавчого забезпечення співробітництва територіальних громад у нових законодавчих положеннях Реформи адміністративно-територіального устрою України. Проаналізовано існуючі проекти органів місцевого самоврядування, які будуть реалізовуватися на засадах співфінансування. Визначено роль співробітництва територіальних громад для реалізації спільних інвестиційних проектів промислового розвитку територій. Запропоновано шляхи активізації такої співпраці у сфері промислового підприємництва із метою забезпечення стабільного економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць в Україні.

Ключові слова: адміністративно-територіальна реформа, промисловість, підприємництво, інвестиційні проекти.

Рассмотрены основные положения нормативно-законодательного обеспечения сотрудничества территориальных общин в новых законодательных положениях Реформы административно-территориального устройства Украины. Проанализированы существующие проекты органов местного самоуправления, которые будут реализовываться на началах совместного финансирования. Определена роль сотрудничества территориальных общин для реализации общих инвестиционных проектов промышленного развития территорий. Предложены пути активизации такого сотрудничества в сфере промышленного предпринимательства с целью обеспечения стабильного экономического развития административно-территориальных единиц в Украине.

Ключевые слова: административно-территориальная реформа, промышленность, предпринимательство, инвестиционные проекты.

The main points of a legislative provision of local communities cooperation are reviewed in the new legislative acts of reform of administrative and territorial structure of Ukraine. The existing projects of local governments are analysed, which will be implemented on the basis of cost-sharing. The role of local communities for cooperation in joint investment projects of industrial development areas is determined. The ways of enhance such cooperation are offered in the field of industrial enterprise in order to ensure sustainable economic development of administrative units in Ukraine.

Keywords: administrative-territorial reform, industry, entrepreneurship, investment projects.

Постановка проблеми. Ефективна розбудова системи місцевого самоврядування, з метою наближення до європейських стандартів, неможлива без здійснення децентралізації та адміністративно-територіальної реформи. В умовах зростання автономії територіальних громад, розширення їхніх повноважень та фінансової спроможності також зростає для них потреба у різних аспектах промислової співпраці. Таким чином, співробітництво являє собою форму горизонтальної взаємодії між громадами з приводу реалізації різних, у т. ч. промислових проектів. Цей процес має відбуватися за умови, що кожна громада зберігає свій юридичний статус і діє на підставі положень власного статуту.

Актуальність теми дослідження. В Україні з майже 12 тис. територіальних громад і більш як половина з них має чисельність жителів менш як 3 тис. осіб і, зокрема, 4809 громад – менш як 1 тис. осіб, а 1129 громад – менш як 500 осіб [1]. Зазначимо, що у більшості з них не утворено виконавчих органів місцевих рад, немає бюджетних установ, комунальних підприємств та ін. Обмеженість власних фінансових ресурсів призводить до того, що місцева влада не спроможна забезпечити виконання покладених на неї повноважень на законодавчо допустимому рівні. Отож виникає об'єктивна потреба в об'єднанні спільних фінансових ресурсів з метою надання якісних послуг й вирішення нагальних проблем місцевого значення, які окремі територіальні громади самостійно здійснити не можуть.

Аналіз останніх публікацій за темою дослідження. Підвищенню підприємницького потенціалу територій приділяли увагу такі науковці як О. С. Врублевський, Ю.І. Ганущак, П. М. Любченко, М.В. Пітцик та ін. Визначенню правового статусу територіальних громад у системі адміністративного устрою України надавали значення у свої дослідженнях В.М. Бесчастний, К.О.

Ващенко, Ю.В. Ковбасюк, П.М. Любченко, В.Ф. Погорілко, В.В. Толкованов та багато інших. Однак, зважаючи на новизну нормативно-законодавчих актів України, які торкаються нормативно-правового забезпечення співробітництва територіальних громад і відсутність набутого досвіду у цій сфері поки що, про достатнє наукове обґрунтування основних принципів такої співпраці стверджувати не можна.

Метою роботи є виявлення сучасних тенденцій розвитку співробітництва між територіальними громадами у аспекті реалізації пріоритетних проектів промислового розвитку територій, характеристика основних форм фінансування такого співробітництва, їхніх переваг та недоліків.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні співпраця між територіальними громадами регламентується Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування» та «Про співробітництво територіальних громад». Саме останній, який прийнятий 17 червня 2014 року, визначає організаційно-правові засади співробітництва, принципи, форми й механізм його здійснення, а також його державне стимулювання, фінансування та моніторинг. Співпраця і добровільне об'єднання територіальних громад є взаємозалежними і взаємодоповнюючими процесами – вони забезпечують децентралізацію адміністративної і територіальної системи України. Тому прийняття Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» не можна розглядати як альтернативу співпраці між ними. Адже, нові громади можуть мати кращі можливості, насамперед фінансові, для ширшого співробітництва, насамперед у сфері промислового підприємництва.

Співробітництво може здійснюватися між двома і більше територіальними громадами сіл, селищ, міст у законодавчо встановлених формах з метою досягнення спільної користі шляхом об'єднання спільних ресурсів. Основними перевагами співробітництва між територіальними громадами є [2, с. 8]:

- 1) підвищення якості послуг за рахунок об'єднання спільних ресурсів, зокрема економія витрат на масштабах;
- 2) збільшення шансів отримання більших трансфертів від уряду на реалізацію спільних програм;
- 3) можливість залучення зовнішніх інвестицій, зокрема від ЄС та інших міжнародних донорів;
- 4) зниження рівня корупції та підвищення прозорості у діяльності відповідних органів місцевого самоврядування.

Зауважимо, що національне законодавство про співробітництво територіальних громад характеризується певними особливостями, а саме:

- 1) необмеженим колом учасників;
- 2) здійснюється виключно на добровільних засадах шляхом затвердження місцевими радами договору про співробітництво територіальних громад;
- 3) не обмежується у часі і просторі;
- 4) ініціаторами співробітництва можуть бути сільський, селищний, міський голова, депутати сільської, селищної, міської ради, а також члени територіальної громади у порядку місцевої ініціативи.

Не дивлячись на установлені новим законодавством широкі можливості членів територіальних громад щодо ініціювання співробітництва у порядку місцевої ініціативи, участь у громадських обговореннях щодо співпраці та проектів договорів про співробітництво, – усе ж відсутній чіткий правовий механізм реалізації такого права. Відмітимо, що на законодавчому рівні немає визначення такого поняття як «громадське обговорення». Так, згідно з нормами Законом України «Про місцеве самоврядування» [3]:

1) порядок внесення місцевої ініціативи на розгляд ради визначається представницьким органом місцевого самоврядування або статутом територіальної громади (ч. 2, ст. 9);

2) порядок проведення загальних зборів громадян за місцем проживання визначається законом та статутом територіальної громади (ч. 2, ст. 8);

3) порядок організації громадських слухань визначається виключно статутом територіальної громади (ч. 4 ст. 13).

Ситуація ускладнюється ще й тим, що лише п'ята частина територіальних громад України мають затверджені статuti. Тому виникає потреба в розробці законів, які б регламентували порядок здійснення різних форм місцевої демократії. Отже прийняття вже зареєстрованих у Верховній Раді 24 березня 2015 року законопроектів №2466 "Про органи самоорганізації населення" та №2467 "Про загальні збори (конференції) членів територіальної громади за місцем проживання» сприятимуть створенню умов для безпосередньої участі членів територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення [4].

Однак, не дивлячись на очевидні переваги співробітництва територіальних громад, передбачені новим законодавством, станом на початок листопада 2015 року в Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України зареєстровано лише 30 договорів про співробітництво територіальних громад, які були укладені у шести областях. З них майже половина (14 договорів) було укладено у Полтавській області, 7 – в Івано-Франківській, 5 – у Чернігівській, 2 – у Хмельницькій і по одному – у Житомирській і Вінницькій областях [5]. Зауважимо, що основними суб'єктами співробітництва є сільські ради (89%), частка селищних рад становить 6%, а міських – 5%. Наприклад, у межах одного Надвірнянського району Івано-Франківської області зареєстровано 7 договорів про співробітництво, причому сама Надвірнянська міська рада уклала 4 таких договори. Загалом термін, на який було укладено договори, коливається від кількох місяців до п'яти років, у шести договорах не передбачено дату завершення його дії.

Здебільшого співпраця територіальних громад спрямована на вирішення проблем з водопостачанням, ремонтом доріг, оновленням матеріально-технічної бази пожежної охорони, створенням спільних полігонів для твердих побутових відходів й придбанням необхідної для цього техніки. Зауважимо, що розвиток промислового підприємництва, на жаль, не став пріоритетом співпраці територіальних громад, як новостворених (об'єднаних) так і тих, які ще не поміняли свого статусу. Так, найбільшого поширення набули договори про співробітництво у формі реалізації спільного проекту (майже 87 % від

загальної кількості), які передбачають координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів, у тому числі створення спільних інфраструктурних об'єктів.

Крім того, було підписано два договори про співробітництво територіальних громад у формі спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів. Один з них підписаний у Хмельницькій області чотирма сільськими радами з метою спільного фінансування (утримання) місцевої пожежної охорони терміном на п'ять років, а другий – у Полтавській області. Треба також зазначити, що суб'єкти, які долучаються до співфінансування інфраструктурного об'єкта, не стають його співвласниками, тобто не бувають повну участь в управлінні ним, а лише отримують вигоди від його експлуатації. Натомість співробітництво у формі створення спільного комунального підприємства передбачає участь усіх громад – суб'єктів співробітництва в управлінні спільно створеним об'єктом, включаючи розподіл доходів та покриття можливих збитків. Однак, лише у Хмельницькій області шість сільських рад і одна селищна підписали договір про створення спільного комунального підприємства «Шляхрембуд» для ремонтування доріг місцевого значення терміном на п'ять років.

Також відмітимо те, що не було підписано жодного договору про утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для виконання визначених законом повноважень щодо співпраці територіальних громад. Та лише один договір із заключних передбачає умови делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами своїх повноважень на виконання одного чи кількох завдань із передачею відповідних ресурсів [6]. Щодо співпраці у галузях промислового підприємництва, то такий напрям навіть не зазначався серед пріоритетів можливої співпраці.

Складається враження, що вітчизняна нормативно-правова база передбачає можливість співпраці територіальних громад на рівні комунальних інфраструктурних об'єктів, а не промислово-підприємницьких проєктів адміністративно-територіальних одиниць. На наш погляд, це свідчить про відсутність досвіду щодо використання різних методів співробітництва на рівні органів місцевого самоврядування і потребує удосконалення правового регулювання відносин суб'єктів господарської діяльності різних форм власності. Однак, позитивним моментом є норми, Закону України «Про співробітництво територіальних громад», якими передбачено, що під час підготовки проєкту договору, процедура ініціювання співробітництва, її схвалення, проведення офіційних переговорів між сторонами, створення комісії для розробки проєкту договору співробітництва і його громадського обговорення є обов'язковими – це значно спрощує процедуру укладання такого договору, а також економить час та ресурси.

До ймовірних причин низької активності територіальних громад у сфері промислового співробітництва належать [7]:

- недостатня інформованість сільських, селищних, міських голів, депутатів місцевих рад про можливість укладення договорів про співробітництво з іншими громадами (особливо це стосується громад, віддалених від районних, обласних центрів);

- відсутність правового регулювання на місцевому рівні механізму місцевої ініціативи членів територіальної громади через відсутність або недосконалість Статутів територіальних громад;

- погане розуміння процедури укладення договорів про співробітництво територіальних громад через невелику практику їх укладення;

- недостатність національної політики щодо залучення фінансових інвестицій органами місцевого самоврядування;

- побоювання місцевої влади втратити вплив на ті чи інші комунальні об'єкти, які до того ж нерідко використовуються як джерела неврахованих доходів;

- невміння враховувати інтереси іншої сторони при визначенні умов договору і знаходити консенсус.

Велике значення відіграє також здатність громад акумулювати необхідні кошти та залучати зовнішні джерела фінансування для реалізації пріоритетних проектів. Так, згідно зі статтею 16 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» передбачено такі можливі форми фінансування [6]:

- кошти місцевих бюджетів;

- самооподаткування;

- інших незаборонених законодавством джерел, зокрема державного бюджету, міжнародної технічної та фінансової допомоги, кредитних ресурсів.

Громади можуть подавати проекти, які реалізовуватимуться за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку. Співфінансування таких проектів із місцевих бюджетів має бути не меншим ніж 10 %. Саме це дає органам місцевого самоврядування можливість розробки та впровадження інвестиційних проектів промислового розвитку територій, що, в подальшому, сприятиме наповненню місцевих бюджетів за рахунок надходжень від оподаткування суб'єктів господарської діяльності, які перебуватимуть у спільній власності територіальних громад. Щодо цього, то необхідно зазначити, що у Державному фонді регіонального розвитку зареєстровано 39 проектів співробітництва територіальних громад, з них 6 подано територіальними громадами, які уклали договори про співробітництво: 4 проекти – оцінених, 1 – поданий до Мінрегіону, 1 – відібраний регіональною комісією для фінансування.

Однак, аналізуючи затверджений державною комісією проект «Створення на базі існуючого комунального підприємства «Красиве село» кущового підприємства для надання якісних житлово-комунальних послуг мешканцям суміжних сільських громад», який поданий Ковалівською сільською радою Полтавської області, відмітимо ряд негативних факторів, які вплинули на його реалізацію. Так, метою проекту є формування ефективної системи управління твердими відходами. Зазначимо, що 21 березня 2015 року вже було укладено угоду про співробітництво між Ковалівською, Куликівською та Новоселівською

сільськими радами, але у зв'язку із домовленістю про розширення території співробітництва на Степненську та Заворсклянську сільські ради наявних потужностей комунального підприємства виявилось недостатньо для обслуговування усієї кількості їх населення. Крім того, на сьогодні також відсутня техніка для надання послуг по видаленню рідких побутових відходів. Загальний обсяг коштів, передбачений на реалізацію проекту, становить 5010,0 тис. грн. і здійснюватиметься за рахунок таких джерел фінансування: Державний фонд регіонального розвитку – 4 000,0 тис. грн., з місцевих бюджетів п'яти сільських рад – 200 тис. грн., кошти партнерів – 810 тис. грн. (у тому числі Німецьке товариство міжнародного співробітництва GIZ – 440,0 тис. грн., районна рада – 200,0 тис. грн., КП «Красиве село» – 170 тис. грн.). Проте треба зазначити, що у зв'язку із об'єднанням адміністративно-територіальних одиниць цих коштів вже виявилось недостатньо [7].

На особливу увагу заслуговує також поданий до Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України проект «Створення комунального кооперативного навчально-практичного дорадчого центру територіального об'єднання Северинівської та Чернятинської сільських рад Вінницької області», який окрім фінансування з державного бюджету передбачає державно-приватне партнерство відповідних органів місцевого самоврядування. Учасниками реалізації проекту, крім Северинівської та Чернятинської сільських рад та комунального підприємства «Северинівське», є сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи «Северин», «Токарі» та Чернятинський аграрний коледж. Метою такого проекту є розвиток зайнятості та підвищення прибутковості діяльності дрібних сільськогосподарських виробників, створення локального ринку збуту сільгосппродукції продукції та забезпечення консультативно-дорадчого супроводу реалізації проекту.

Як бачимо, залучення коштів приватного сектора через державно-приватне партнерство сприяє модернізації інфраструктури із меншими затратами власних і бюджетних коштів, а для приватного інвестора – це можливість працювати із меншими витратами у нових сферах та отримувати прибуток. Зауважимо, що не менш перспективними є і зовнішні джерела фінансування проектів промислового розвитку територій, насамперед від донорських організацій. Зокрема програми, які підтримуються зі сторони Європейського Союзу, повинні відповідати встановленим мінімальним показникам.

Зауважимо, що у Законі «Про співробітництво територіальних громад» вказано, що однією з форм фінансування співробітництва є й кредитні ресурси. Однак згідно з бюджетним законодавством доступ до ринку запозичень мають лише міські ради та Верховна Рада АР Крим. У свою чергу, жодна міська рада міста обласного значення не уклала договору про співробітництво з іншими територіальними громадами. Таким чином, актуальним залишається питання щодо отримання доступу до ринку запозичень територіальними громадами сіл та селищ із метою фінансування спільних проектів. В даному випадку перевага має надаватися проектам промислового розвитку територій, які в подальшому

можуть не лише забезпечити додаткові надходження до місцевих бюджетів і повернення кредитних коштів, а й збільшити економічний потенціал території та забезпечити соціальну стабільність її населенню.

Для цього потрібно створити відповідну нормативно-правову базу, яка б на законодавчому рівні регламентувала умови та механізм здійснення таких запозичень для суб'єктів співробітництва у сфері промислового підприємництва. Шляхи активізації співробітництва територіальних громад мають також передбачати:

1. активізацію місцевої ініціативи й роз'яснювальної роботи серед населення;

2. посилення інформаційної забезпеченості процесів співробітництва, сприяння поширенню кращих практик, зокрема за рахунок опублікування звітів про реалізацію таких проектів;

3. поширення практики державно-приватного партнерства з метою залучення приватних інвестицій, надання права інвесторам ініціювати співробітництво;

4. доступ суб'єктів співробітництва до ринку муніципальних запозичень.

Висновки. Співробітництво територіальних громад є перспективним напрямком реформування місцевого самоврядування, який сприяє інтеграції територіальних громад, підвищує рівень політичної культури та міжмуніципального менеджменту. Створення нормативно-правових основ реалізації цього співробітництва у сфері пріоритетів промислового розвитку територій, а також його стимулювання з боку держави сприятиме не лише соціально-економічному та культурному розвитку територіальних громад, а й активізує участь як місцевої влади, так і населення у вирішенні проблем місцевого значення та збалансованого розвитку територій. Напрямок промислового співробітництва забезпечить додаткові надходження до відповідних місцевих бюджетів, що є гарантією ефективності реформи місцевого самоврядування в Україні. Подальші дослідження цієї теми стосуватимуться розробки нових моделей взаємодії територіальних громад у пріоритетних галузях промислового розвитку, на основі укладення договорів співпраці між відповідними органами місцевого самоврядування.

Бібліографічні посилання:

1. Кабінет Міністрів України (2015) “Розпорядження про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні”, доступний з: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p> (Доступ 1 квітня 2014).
2. Толкованов В.В. (2011), Розвиток міжмуніципального співробітництва: вітчизняний та зарубіжний досвід, Крамар, Київ, Україна.
3. Верховна Рада України (2014) “Закон про місцеве самоврядування в Україні”, доступний з: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (Доступ 13 грудня 2015).
4. Український електронний ресурс (2015) “Однокрилий літак реформи”, Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/rus/columns/2015/05/13/7067634/view_print/
5. Верховна Рада України (2014), “Закон про співробітництво територіальних громад”, доступний з: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (Доступ 17 червня 2014).

6. Український електронний ресурс (2015) “Співробітництво територіальних громад: невикористані резерви”, доступний 3: <http://blog.liga.net/user/mdzyupyn/article/18787.aspx>

List of references:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), “Rozporiadzhennia pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorial'noi orhanizatsii vlady v Ukraini”, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF> (Accessed 1 April 2014).
2. Tolkovanov V.V. (2011), Rozvytok mizhmunitsypal'noho spivrobitnytstva: vitchyznianyj ta zarubizhnyj dosvid”, Kramar, Kyiv, Ukraine.
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2014) “Zakon pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (Accessed 13 December 2015).
4. Ukrainian Business Resource (2015), “Odnokrylyj litak reformy”, available at: http://www.pravda.com.ua/rus/columns/2015/05/13/7067634/view_print/
5. Verkhovna Rada of Ukraine (2014), “Zakon pro spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad”, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (Accessed 17 June 2014).
6. Ukrainian Business Resource (2015), “Spivrobitnytstvo terytorial'nykh hromad: nevykorystani rezervy”, available at: <http://blog.liga.net/user/mdzyupyn/article/18787.aspx>

Наукове видання

**НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
Економіка і Фінанси**

**SCIENTIFIC JOURNAL
Economics and Finance**

№ 10, 2015

**Журнал включено до Російського індексу наукового цитування (РИНЦ)
Index Copernicus International**

Матеріали публікуються українською, російською й англійською мовами

Засновник і видавець: Дробязко Світлана Ігорівна
E-mail: ecofin.at.ua@gmail.com
Сайт: <http://ecofin.at.ua>
Поштова адреса: 49107, м. Дніпропетровськ, а/с 5720
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20225-1025-Р

Віддруковано: ПП Шевелєв Є. О.
52005, с. Ювілейне, вул. Фрунзе, 8/11.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру
Серія ВОО № 677317 від 11.01.2007 р.
Формат 60/84/8 Підписано до друку: 28.11.2015 р. Наклад 150 прим.